

**Islands president
Ólafur Ragnar Grímssons
hilsningstale
på nordisk blindedeforbundets konferanse
Menneskerettigheter - diskriminering
Reykjavik
25. august 2005**

Kjære konferansedeltakere
Kjære nordiske venner

Når vi kommer sammen for å diskutere hvordan menneskerettighetene har utviklet seg i våre dager, og for å diskutere hvordan vi kan minke all urett, og når vi i den forbindelse vurderer den stilling som de blinde og andre som lever med handikap av ulike slag, befinner seg i, da gir det oss økt styrke å tenke på hvor store endringer som tross alt har skjedd i løpet av levetiden til dem som i dag er kommet opp i årene. Dette gjelder spesielt dersom vi sammenligner med forholdene slik de var i tidligere tider da velferd var en fremmed tanke, og menneskerettigheter ikke engang kommet inn i de forskjellige lands forfatninger.

Vi kjenner de skuffelser som de ofte opplever som har det vanskelig og prøver å få igjennom endringer som ikke er i takt med tidsånden. Vi synes det tar lang tid å få forståelse for svært presserende reformer, og at de prioriterte prosjekter som står øverst på samfunnets liste over oppgaver, er av en annen type enn det vi helst ville.

Det er likevel nødvendig å ha i tankene at den kamp som de førte som tidligere gikk i spissen, i virkeligheten har gitt resultater som ville være utenkelige for dem som tidlig i det forrige århundre sto frem som pionerer.

De nordiske land blir i dag ansett for å være et forbilde når det gjelder rettigheter og hjelpemidler. Og det på samme tid som det store flertall av menneskeheten bor i samfunn som er uhyre langt borte fra det vi anser som selvsagte ting. Millioner av handikappede i Afrika, Asia,

Sør-Amerika og egentlig også mange andre steder i verden, ville betrakte de resultater som de nordiske land har oppnådd, som en drømmeverden.

De problemer som vi står foran, ligger først og fremst i hvordan vi tvinner sammen den nordiske innsats når det gjelder fremskritt og reformer i egen hage, og samhold med brødre og søstre i fjerntliggende land, land som ennå befinner seg på et begynnerstadium i kampen for sine rettigheter. Likeledes ligger dette i hvordan vi er oss bevisste på hjemmebane og aktive internasjonalt, og utnytter egne erfaringer til å hjelpe andre.

Holdningen til menneskerettighetene har endret seg betraktelig de siste tiårene. I dag blir sosiale rettigheter sett på et selvsagt element i den fundamentale orden på dette området, retten til arbeid, utdanning og deltakelse i samfunnets forskjellige aktiviteter.

Urett eller misforhold med røtter i handikap blir i økende grad ansett for å være upassende; altså noe som på ingen måte stemmer overens med det etiske grunnlag som samfunnet bygger på. En slik moralsk bevissthet har formende innflytelse på for eksempel lovtekster, og er et vitnesbyrd om de verdier som vi anser for å være av høy kvalitet når vi vurderer hvor vi står i utviklingen.

Det er gledelig at diskusjonen om økt juridisk rett fremdeles vokser i omfang, og at menneskerettighetenes rolle i det internasjonale samkvem blir stadig mer omfattende. En rekke avtaler er inngått i de foregående tiår, internasjonale overenskomster som sikrer lik rett på forskjellige områder og gir folk verdifulle muligheter og retten til å nyte livet på like fot med andre.

Organisasjoner med spesialkunnskaper i menneskerettigheter er blitt opprettet i mange land, og stadig flere vitenskapsmenn gjør seg nå gjeldende på dette området. Og den unge generasjonen som i de siste årene har studert internasjonal lov, har også i større grad gjort seg bemerket når det gjelder disse spørsmålene.

Den kamp for rettigheter som de er nødt til å føre som må leve med et handikap, kan nå hente støtte i et stadig mer omfattende vitenskapelig arbeid og saksinnlegg fra eksperter som gjennom bearbeiding av lovtekster og internasjonale forhandlinger skaffer grundige argument som rettferdiggjør de krav som kommer fra folket.

De blinde og synshemmedes stilling har på mange måter gjenspeilet denne utviklingen, og vi islendinger har gledet oss over de fremskritt som har skjedd.

Blindeforbundet har i lang tid vært en sterk kamporganisasjon som har nytt respekt i samfunnet; dets stemme har alltid vært klar når rettighetsspørsmål har stått på agendaen.

I tidligere tider var de blindes muligheter til arbeid i stor grad begrenset til produksjon på bare noen få områder. I dag har imidlertid den tekniske utvikling gjort at de fleste arbeidsmuligheter er åpne for de blinde. På Island har de blinde og synshemmede for eksempel hatt en representant i Reykjavik bystyre, og de har også vært representert på det islandske Alltinget. – Og jeg vet at det er noen i de andre partiene som har reagert på det klare syn som den nesten blinde alltingsrepresentanten har når det gjelder proposisjoner og forslag på tingets agenda. Der har datateknologien gjort det mulig for representanten å føre sin sak på lik linje med andre.

Jeg nevner dette eksemplet her, et eksempel fra den daglige virksomheten til den eldste institusjon som vi islendinger har, nemlig Alltinget, som ble opprettet på Þingvellir for mer enn ett tusen år siden, og er en institusjon som er eldre en selveste kirken. Jeg nevner dette her fordi det i et nøtteskall viser samspillet mellom teknologien og rettighetene. Det viser hvordan utviklingen i programvare og vitenskap har ført til at kampgrunnlaget er blitt totalt endret, og har gjort det realistisk i dag som tidligere bare var en drøm.

Det er derfor viktig at fremsynthet styrer ferden i diskusjonen om reformer, at kampen mot urett og misforhold tar utgangspunkt i nye muligheter, og at vi definerer menneskerettighetene på en slik måte at det åpnes for nye dimensjoner.

Vi henter også styrke i de resultat som man har oppnådd i andre land, og i de forbilder som andre har skapt gjennom sine seire. På den måten får våre bestrebelser en tilknytning til både det lokale og det internasjonale.

Jeg vet at dette er den ånd som nettopp er kjernen i den tilnæringsmåte som setter sitt preg på agendaen for den diskusjon som vil foregå på denne konferansen, og jeg håper at resultatet vil føre til fremgang på mange områder.

Med disse ordene erklærer jeg konferansen “Menneskerett – urett” for åpnet.